

**НАУКОВИЙ ВІСНИК
ХЕРСОНСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

**Серія
Економічні науки**

**Випуск
31/2018**

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Шашкова Ніна Ігорівна, доктор економічних наук, доцент (завідувач кафедри менеджменту і адміністрування Херсонського державного університету).

Заступник головного редактора:

Тюхтенко Наталія Анатоліївна, кандидат економічних наук, професор (професор кафедри менеджменту і адміністрування, проректор з навчальної та науково-педагогічної роботи Херсонського державного університету).

Відповідальний секретар:

Макаренко Сергій Миколайович, кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Херсонського державного університету.

Члени редакційної колегії:

Савіна Галина Григорівна, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри менеджменту та маркетингу Херсонського національного технічного університету).

Соловійов Ігор Олександрович, доктор економічних наук, професор (професор кафедри фінансів і кредиту Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика).

Шебаніна Олена В'ячеславівна, доктор економічних наук, професор (декан факультету менеджменту Миколаївського державного аграрного університету).

Назарова Галина Валентинівна, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри управління персоналом та економіки праці Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця).

Мохненко Андрій Сергійович, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри фінансів, обліку та підприємництва Херсонського державного університету).

Кузнєцов Едуард Анатолійович, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри економіки та управління Одеського національного університету імені І.І. Мечникова).

Скидан Олег Васильович, доктор економічних наук, професор (ректор Житомирського національного агроекологічного університету).

Ушкаренко Юлія Вікторівна, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Херсонського державного університету).

Драган Олена Іванівна, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри управління персоналом та економіки праці Національного університету харчових технологій).

Грегори Гарднер, Ph.D, професор економіки Державного університету штату Нью Йорк (м. Потсдам, США).

Едвін Португал, Ph.D, професор економіки Державного університету штату Нью Йорк (м. Потсдам, США).

Римантас Сташис, Ph.D, професор економіки, завідувач кафедри менеджменту Клайпедського університету (м. Клайпеда, Литва).

Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»
включено до переліку наукових фахових видань України з економіки
на підставі Наказу МОН України від 14 лютого 2014 року № 153

**Затверджено відповідно до рішення вченої ради
Херсонського державного університету
(протокол 4 від 28.11.2018 р.)**

**Журнал включено до наукометричної бази даних
Index Copernicus (Республіка Польща)**

**Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації серія КВ № 19747-9547Р,
видане Державною реєстраційною службою України 15.03.2013 р.**

Електронна сторінка видання – www.ej.kherson.ua

Кривов'язюк І.В. ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ, МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ	83
Кубрак Н.Р. КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ ВИРОБНИКІВ НА РИНКУ МОЛОКОПРОДУКТІВ УКРАЇНИ	90
Кузнецова Ю.В. ІСО ЯК МЕТОД ЗАЛУЧЕННЯ ВЕНЧУРНОГО КАПІТАЛУ	96
Лохман Н.В. КОГЕРЕНТНІСТЬ СТАТИЧНОГО АСПЕКТУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ	101
Мірошник М.В., Грицаненко А.Є., Цвіркун О.А. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ У ПРАКТИЦІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	106
Міщук Є.В. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ОПІРНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	111
Павликівська О.І., Мельник О.М. ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОЇ КОНЦЕПЦІЇ В СТРАТЕГІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ПЕРЕРОВНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ	118
Панченко Н.Г. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯМ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ	123
Сидоренко Т.М. ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ТА РЕЗЕРВИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ	128
Скляр Є.В., Колотило І.М. ОЦІНЮВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА НА ЗАСАДАХ ТЕОРІЇ ЕФЕКТИВНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ	132
Ткачова М.О., Шишкін В.О. УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА	137
Ушкаренко Ю.В., Чмут А.В., Осадчий О.Д. ФОРМУВАННЯ АССОРТИМЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УМОВАХ VUCA-СВІТУ ТА КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ	141
Шапуров О.О. КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ГОСПОДАРЬСЬКОГО МЕХАНІЗМУ СУБ'ЄКТІВ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ НЕОІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ	145
Шапунова О.О. МЕТОДИ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	152

СЕКЦІЯ 5

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Герасимчук З.В., Свида І.В. СТРАТЕГІЧНІ ІМПЕРАТИВИ УПРАВЛІННЯ СТІЙКИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ	156
--	-----

СЕКЦІЯ 6

ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Грановська Л.М., Кисельова Р.А. ТЕОРЕТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КАПІТАЛІЗАЦІЇ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ ЕКОЛОГО-ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЗОНИ ЗРОШЕННЯ	161
Ільїна М.В., Шпильова Ю.Б. МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ПРОСТОРОВОЇ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ	165

СЕКЦІЯ 7

ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

Бодрецький М.В. АНТИКРИЗОВІ ЗАХОДИ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ	171
Богріновцева Л.М., Вергелюк Ю.Ю. АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ	174

ANTI-CRISIS MEASURES OF BANKING INSTITUTIONS

The article contains the results of a survey in the form of a survey of specialists working in the banking sector of the Ukrainian economy on the topic of determining effective anti-crisis measures that can be implemented by banking institutions. Expert assessments are collected and grouped according to the level of influence and effectiveness. It is determined that the crisis management has specific features, namely: short planning horizon, neglect of long-term goals of the organization, increased intensity of use of all available resources.

In the course of the study, it was found that the measures of Ukrainian banks aimed at overcoming the crisis differ very much depending on: the stage of the crisis situation, which has a particular banking institution, the personal characteristics of a particular organization, actions of the National Bank of Ukraine, the state of the economy, etc. By grouping the answers and ranking the importance of the measure, depending on the frequency of mentioning, the most significant ones regarding the impact on the possibility of emerging from the crisis state, a list of anti-crisis measures of banking institutions was created. In addition to the fact of the application of certain measures, it was important to clarify the time required for their implementation. Below are the measures and their combinations, based on the nature of the crisis and the best ways to overcome it, with a reduction in their influence (significance) and an expert-defined deadline for implementation.

Among the most effective anti-crisis measures, Ukrainian experts include: Increase in bank capital, improving the quality of bank assets, Restructuring of bank liabilities.

The anti-crisis measures identified during the study may be helpful in defining a plan of action in a crisis situation by practitioners. Further definition of the practical effectiveness of anti-crisis management tools by banking institutions will give Ukrainian banks more chance to overcome the crisis periods of their development.

УДК 368.366.42

Богриновцева Л.М.
*кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансових ринків
Університету державної фіскальної служби України*

Вергелюк Ю.Ю.
*кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансових ринків
Університету державної фіскальної служби України*

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Стаття присвячена дослідженню сучасного стану фінансової безпеки страхового ринку. Проведено аналіз основних індикаторів стану фінансової безпеки страхового ринку України згідно діючої нормативної методики. Обґрунтовано необхідність обрахунку додаткових показників фінансової безпеки страхового ринку, серед яких: щільність страхування, частка довгострокового страхування в загальному обсязі зібраних страхових премій, рівень страхових виплат та частка премій, що належать перестраховикам-нерезидентам. Проаналізовано значення індикаторів фінансової безпеки страхового ринку. Виявлено відхилення показників від їх нормативних значень та значне відставання від аналогічних показників серед зарубіжних країн. Аналіз індикаторів фінансової безпеки страхового ринку України за 2012-2017 рр. дав змогу констатувати низький рівень фінансової безпеки страхового ринку України.

Ключові слова: страховий ринок, фінансова безпека, рівень проникнення страхування, показники щільності страхування, показник рівня страхових виплат.

Вергелюк Ю.Ю., Богриновцева Л.М. АНАЛИЗ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ СТРАХОВОГО РЫНКА УКРАИНЫ

Статья посвящена исследованию современного состояния финансовой безопасности страхового рынка. Проведен анализ основных индикаторов финансовой безопасности страхового рынка Украины согласно действующим нормативным методикам. Обоснована необходимость расчета дополнительных показателей финансовой безопасности страхового рынка, среди которых: плотность страхования, доля долгосрочного страхования в общем объеме собранных страховых премий, уровень страховых выплат и доля премий, принадлежащих перестраховщикам-нерезидентам. Проанализированы значения индикаторов финансовой безопасности страхового рынка. Выявлены отклонения показателей от их нормативных значений и значительное отставание от аналогичных показателей среди зарубежных стран. Анализ индикаторов финансовой безопасности страхового рынка Украины за 2012-2017 гг. позволил сделать вывод о низком уровне финансовой безопасности страхового рынка Украины.

Ключевые слова: страховой рынок, финансовая безопасность, уровень проникновения страхования, показатель плотности страхования, показатель уровня страховых выплат.

Verheliuk Y.Y., Bohrinovtseva L.M. ANALYSIS OF THE FINANCIAL SECURITY INDICATORS ON THE INSURANCE MARKET IN UKRAINE

The article is devoted to the analysis of the current state of the financial security on the insurance market. Analysis of the basic indicators of financial security on insurance market was performed according to the current normative methodology. We substantiated the need to count some additional indicators of financial security on insurance market among which are the insurance density, the long-term to total insurance income ratio, the level of insurance payments and insurance premiums that are transferred to non-resident reinsurers. Also we've analyzed the importance of financial security indicators on insurance market and found the deviation of indicators from their nominal and considerable lagging from foreign analogs. The analysis of financial security indicators on insurance market in Ukraine in period 2012-2017 allowed us to state the low level of financial security on insurance market in Ukraine.

Keywords: insurance market, financial security, level of insurance penetration, index of insurance density, level of insurance payments.

Постановка проблеми. Активізація страхування та розвиток страхового ринку є одним із пріоритетних завдань у сучасній економіці. Це зумовлено необхідністю активізації страхової діяльності як каналу руху інвестиційних ресурсів, а також потребами у страхуванні як елементі захисту та передачі ризиків суб'єктами економіки, яка створює жорсткі конкурентні та часто непосильні вимоги.

При цьому, розширення страхового ринку України та зростання попиту на страхові послуги повинно відбуватися у гармонії та відповідності із готовністю страховиків якісно надавати страхові послуги, у об'ємі відповідному потребам. Часто, вітчизняні страховики, особливо в теперішніх динамічних та волатильних умовах розвитку вітчизняної економіки, є неготовими з позиції ресурсного забезпечення, розміру капіталу та ефективності управління перебувати у відповідності вимог, що диктують суб'єкти регулювання. Порушення цих вимог, в кінцевому випадку, призводить до порушення фінансової стабільності самого страховика та створює передумови до порушення фінансової безпеки усього ринку. А, як відомо, фінансова безпека страхового ринку України є важливим та містким елементом фінансової безпеки держави в цілому. Із розвитком та розширенням страхового ринку зростає актуальність цього питання, адже загроз стає все більше.

Для ідентифікації та визначення рівня загроз безпеці страхового ринку використовують індикатори безпеки, методика та розміри яких є досить різноманітними. До того ж різняться наукові погляди на розміри нормативів відповідності індикаторів фінансової безпеки страхового ринку. Такі тенденції ще більше актуалізують необхідність глибокого наукового вивчення даної проблематики.

Своєчасне виявлення загроз фінансовій безпеці страхового ринку дасть змогу адекватно та швидко реагувати на негативні виклики. А розробка та реалізація відповідних управлінських рішень дозволить нейтралізувати негативну дію зовнішніх загроз та забезпечити не лише страховий ринок, а й економіку в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній науковій літературі значна увага приділяється питанням безпеки страхового ринку. Проте, наявність різних методик та різних поглядів на трактування окремих індикаторів фінансової безпеки створює передумови для системного вивчення даної проблематики. До того ж умови розвитку вітчизняного страхового ринку є досить мінливими, особливо враховуючи фазу реформування та курс європейської інтеграції, саме тому потребують постійного наукового вивчення. Питанням дослідження теоретичних і практичних засад фінансової безпеки страхового ринку присвячено ряд праць вітчизняних вчених, а саме: Барановського О.І., Гаманкової О.О., Говорушко Т.А., Мар-

ценюк-Розарьоновой О.В. [9], Нагайчук Н.Г. [4], Приказюк Н.В. [10] та інші.

Постановка завдання. Метою статті є огляд існуючих підходів до оцінки рівня фінансової безпеки страхового ринку, аналіз основних індикаторів фінансової безпеки страхового ринку та виявлення зовнішніх та внутрішніх чинників, що обумовлюють стан фінансової безпеки страхового ринку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Безпека страхового ринку перебуває у ієрархічній підпорядкованості фінансової безпеки країни, що формується поруч із безпекою інших секторів фінансової системи країни, зокрема: банківського сектору, інших небанківських фінансових установ. В свою чергу фінансова безпека є складовою економічної безпеки держави. Присутність фінансової безпеки держави або ж безпеки фінансового ринку як елементу визначення рівня безпеки держави обумовлено значимістю даного елемента, що забезпечує постачання інвестиційними ресурсами, а також виконує ряд інших важливих функцій.

Професор Гарвардського університету Майкл Портер, відзначає, що «Головна мета держави забезпечити власним громадянам досить високий та зростаючий рівень життя. Здатність держави це зробити залежить не від якогось аморфного терміна конкурентоспроможність», а від того, наскільки продуктивно використовуються національні ресурси – праця та капітал [1, с. 24]. В цьому руслі варто відмітити, що конкурентоспроможність страхового ринку – передумова забезпечення його фінансової безпеки. Конкурентоспроможність страхового ринку є складовим елементом національної конкурентоспроможності, під якою розуміють здатність країни за умов вільних та прозорих ринкових відносин виробляти товари і послуги, які відповідають вимогам міжнародних ринків, і одночасно підтримувати та підвищувати протягом тривалого часу реальні доходи свого населення [2, с. 54].

Вирішення проблем, що супроводжують активізацію розвитку страхової діяльності в Україні є пріоритетним напрямом розвитку фінансової системи. Так, Комплексна програма розвитку фінансового сектору до 2020 року [3] передбачає стимулювання розвитку ринку страхування в Україні та передбачає збільшення окремих показників фінансової безпеки у 2010 році, що можливо забезпечити шляхом виведення неефективних страхових компаній з ринку та збільшенням обсяг довгострокових інвестицій в економіку України за рахунок довгострокових резервів страховиків зі страхування життя.

Фінансова безпека страхового ринку у цілому і конкретного страховика, зокрема, це такий рівень забезпеченості страхових компаній фінансовими ресурсами, який дозволив би їм у разі потреби відшкодувати обумовлені у договорах страхування збитки їх клієнтів і забезпечити ефективне функціонування [4, с. 195]. Фінансову безпеку страхового

Вуныск 31. 2018

виплат до валових страхових премій. Оптимальним вважається значення показника не менше 30%.

– показник частки премій, що належать перестраховикам нерезидентам. Показник обраховується шляхом знаходження відношення валових страхових премій, що сплачені перестраховикам-нерезидентам до валових страхових премій. Значення даного індикатора повинно бути не більшим 25%.

Результати обрахунку зазначених індикаторів у відображено в таблиці (табл. 3). Динаміка показника щільності страхування, який показує скільки доларів один мешканець країни витрачає на страхування ілюструє попит на страхові послуги. Так, найбільше значення даного показника було у 2013 році і становило 76,01 дол. Проте, вище показник не піднімався. Враховуючи від'єднання частини території показник залишається на низькому рівні та становить 39,20 у 2017 році.

За розміром страхових платежів на одну особу серед країн Європи Україна суттєво відстає, наприклад, в Японії цей показник складає 5-6 тис. дол. США, в Німеччині – 1482 дол. США, в Польщі – 140 дол. США. Причиною досить низького значення, на нашу думку є: низький рівень довіри населення до страхових компаній та низька платоспроможність [9, с. 59]. Якщо ж показник щільності страхування становить менше ніж 140 дол. США, це свідчить про те, що страхування належним чином не використовується як механізму фінансування ризиків та інструменту страхо-

вого захисту держави. Отже, сума страхових премій на одну особу в країні повинна бути не менше 140 дол. США. Оскільки даний показник відображає ступінь поширеності страхових послуг, то можна сказати, що він є надзвичайно негативним в Україні (його значення є меншим у 3 рази від нормативного, а за роки досліджуваного періоду ще й постійно зменшувалося) [10, с. 242].

Ще одним важливим індикатором безпеки страхового ринку є частка довгострокового страхування в загальному обсязі страхових премій. В останні роки даний показник має тенденцію до зниження. Відзначимо, що розвиток довгострокового страхування важливий з позиції формування та руху інвестиційного капіталу, в якій перетворюються довгострокові страхові премії. Страхові інвестиції виступають однією з рушійних сил отримання доходу страховими компаніями, економічного зростання, джерелом фінансування економіки країни за певними секторами, що визначаються в основному великим ступенем прибутковості [11, с. 147].

Саме у страхуванні життя акумулюються внутрішні ресурси суспільства, які можна спрямовувати на довгострокове інвестування національної економіки, тим самим сприяючи економічному зростанню держави. У країнах з розвинутою ринковою економікою компанії, що займаються страхуванням життя забезпечують понад 30% інвестицій у національну економіку [10, с. 242].

Таблиця 3

Динаміка індикаторів фінансової безпеки страхового ринку України у 2012–2017 рр.

Роки / показники	Щільність страхування	Частка довгострокового страхування в загальному обсязі зібраних страхових премій, %	Рівень страхових виплат, %	Частка премій, що належать перестраховикам-нерезидентам, %
2012 рік	58,30	8,41	23,95	6,01
2013 рік	76,01	8,64	16,23	5,70
2014 рік	37,70	8,07	18,92	5,72
2015 рік	27,30	7,35	27,24	8,51
2016 рік	29,80	7,84	25,13	11,27
2017 рік	39,20	6,71	24,3	7,82

Джерело: розраховано автором

Таблиця 4

Основні відмінності між світовим та національним страховими ринками

№	Показник	Національний страховий ринок	Світовий страховий ринок
1	Рівень страхового покриття, %	5-10	90-95
2	Активи страхових компаній, млрд. дол. США	3,6	1300-6000 і вище
3	Співвідношення активів страхових компаній до ВВП, %	3,2	45,2-96,5
4	Страхові премії, млрд. дол. США	2,8	200-1500 і вище
5	Співвідношення валових страхових премій до ВВП, %	2,1	8-10
6	Частка ринку у структурі світового обсягу страхових премій, %	0,10	6-40
7	Частка страхування життя у загальному обсязі страхових премій, %	4,2	40-70
8	Страхові премії на душу населення, дол. США	93,8	650 і вище
9	у тому числі : – ризикове страхування	89,7	260 і вище
10	– страхування життя	4,1	380 і вище

Джерело: [9]

Рівень страхових виплат, який являє собою відношення страхових виплат до страхових премій і показує, як часто страхові компанії здійснюють страхові виплати за страховими договорами в Україні із 2015 року має тенденцію до зменшення. Оптимальне значення цього показника становить 30%, проте, існуюче значення хоч і близьке, проте жодного разу не досягало зазначеного нормативу. У Європейських країнах цей показник перебуває близько 75%. Такі значення показника рівня страхових виплат є свідченням неефективної реалізації функцій страхування на вітчизняному страховому ринку. Зокрема мова йде про функції покриття ризиків.

Останнім показником, що приймається до уваги в межах даного дослідження є показник частки премій, що належать перестраховикам-нерезидентам. Даний показник перебуває в межах норми, а у 2017 році – зменшився 7,82% із 11,27% у попередньому періоді. Необхідність перестрахування у нерезидентів виникає при відсутності на вітчизняному страховому ринку перестрахового потенціалу для високих ризиків. Зростання даного показника свідчить про збільшення залежності національного страхового ринку від іноземного. Серед країн, перестраховики яких надають послуги із перестрахування ризиків вітчизняних страхових компаній є: Великобританія, Російська Федерація, Швейцарія, Німеччина та Франція.

Як відзначалося вище, рівень безпеки страхового ринку тісно пов'язаний із його конкурентоздатністю. Часто, для визначення нормативних значень окремих індикаторів до уваги беруться відповідні усереднені та адаптовані значення аналогічних показників у світі. Якщо оцінювати вітчизняний страховий ринок у порівнянні із світовим, то можна стверджувати про його неконкурентність. У таблиці (табл. 4) наведено основні відмінності між вітчизняним та світовим страховим ринком. Дані таблиці свідчать, що показники функціонування вітчизняного та світового страхового ринків різко відрізняються не на користь першого.

Негативні тенденції на вітчизняному страховому ринку зумовлені тим, що даний сегмент фінансового ринку досі перебуває в процесі становлення. Низький рівень фінансової обізнаності населення, не готовність платити страховикам за необов'язкові послуги, недовіра до страховиків – основні причини низького проникнення страхування у економіку [12, с. 133].

Отже, питання дотримання показників фінансової безпеки страхового ринку залишаються актуальними для України. Лише за досягнення їх нормативного значення страховий ринок України переміститься в одну конкурентну площину із високорозвиненими країнами. Саме тому, можна стверджувати, що вітчизняний страховий ринок потребує реформування, яке сприятиме вирішенню наявних проблем.

Висновки з проведеного дослідження. Забезпечення належного рівня фінансова безпека страхового ринку сприятиме зростанню його конкурентоздатності, а також посилить вплив на показники соціально-економічного розвитку країни. Обґрунтовано необхідність постійного моніторингу індикаторів фінансової безпеки страхового ринку. У розрахунковому періоді (2012–2017 рр.) обраховано нормативно-затверджені індикатори фінансової безпеки страхового ринку. Виявлено присутність негативних тенденцій у їх динаміці, а також

відхилення від нормативних показників. Зроблено акцент на необхідності розширення інструментарію для оцінки фінансової безпеки страхового ринку. Тому, приділено увагу і іншим індикаторам, які не є нормативними в Україні, проте, використовуються зарубіжними країнами. Оцінка даних індикаторів виявила наявність ряду загроз фінансовій безпеці страхового ринку. Серед проаналізованих показників: щільність страхування, рівень проникнення страхування, частка надходжень страхових премій трьох найбільших страхових компаній у загальному обсязі надходжень страхових премій, частка довгострокового страхування в загальному обсязі зібраних страхових премій, рівень страхових виплат та частка премій, що належать перестраховикам-нерезидентам. Оцінка даних індикаторів виявила їх невідповідність граничним значенням. Здійснено порівняння значень параметрів фінансової безпеки вітчизняного страхового ринку та світового, що дозволяє зробити висновок про критично низький рівень конкурентоздатності страхового ринку України. Саме тому, актуальними напрямками подальших наукових досліджень є пошук шляхів покращення рівня фінансової безпеки страхового ринку України.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Портер М. Международная конкуренция; пер. с англ. М.: Международные отношения, 1993. 896 с.
2. Гражевська Н. Забезпечення конкурентоспроможності національної економіки в глобальному постіндустріальному вимірі. Економіка України. 2008. № 9. С. 54–63.
3. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 р. Національна рада реформ. URL: <http://reforms.in.ua/Content/download/Reforms/Financial%20sector/Complex%20program%20finance%20v4.pdf>.
4. Нагайчук Н.Г. Інструментарій управління фінансовою безпекою страховиків. Вісник Університету банківської справи Національного банку України. 2014. № 2. С. 195–198.
5. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економічного розвитку і торівлі України від 29.10.2013 року № 1277. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ME131588.html.
6. Огляд ринків фінансових послуг. URL: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Ohliad-rynkiv.html>.
7. Статистична інформація: Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/nac_r_2018.htm.
8. Statistical Yearbook of German Insurance 2015. URL: http://www.en.gdv.de/wp-content/uploads/2015/11/Statistical_Yearbook_2015.pdf.
9. Марценюк-Розарьєнова О.В. Аналіз тенденцій розвитку страхового ринку: вітчизняний та світовий аспект. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2017. № 3(19). С. 53–63.
10. Приказюк Н.В. Страхування як механізм фінансування ризиків та інструмент страхового захисту держави. Теоретичні та прикладні питання економіки: зб. наук. праць. 2015. Вип. 1 (28, т. 2). С. 236–247.
11. Кострач Л.М., Рудь Л.О. Тенденції розвитку страхових компаній в Україні. Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2015. № 2. С. 135–153.
12. Вергелюк Ю.Ю. Функціонування ринку страхових послуг в умовах глобальних викликів. Трансформація фінансових ринків в умовах глобальної нестабільності: реалії сьогодення та погляд у майбутнє: зб. матер. Візнного наук.-практ. семінару, 06-15 жовтня 2017 р. та міжн. наук.-практ. інтернет-конф., 30 жовтня 2017 р. Ун-т держ. фінансової служби України, Міжн. академія інформатики [та ін.]. Ірпінь. 2017. С. 132–134.

Наукове періодичне видання

**НАУКОВИЙ ВІСНИК
ХЕРСОНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Серія ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

Випуск 31

Коректура • *В.О. Бабич*

Комп'ютерна верстка • *В.О. Удовиченко*

Формат 60x84/8. Гарнітура SchoolBook.
Папір офсет. Цифровий друк. Ум. друк. арк. 24,18.
Підписано до друку 31.08.2018.
Замов. № 0818/103. Наклад 100 прим.

Видавничий дім «Гельветика»
E-mail: mailbox@helvetica.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 4392 від 20.08.2012 р.